

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Številka: 411-02-1/2019/18 EPA 387-VIII
Ljubljana, 13. 3. 2019

Mag. Dejan Židan
predsednik Državnega zbora
Republike Slovenije

Državni svet Republike Slovenije je na 3. izredni seji 13. 3. 2019, ob obravnavi Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019 (ZIPRS1819-B), EPA 387-VIII, ki ga je Državni zbor sprejel na 5. seji 6. 3. 2019, na podlagi tretje alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 75/16), sprejel

ZAHTEVO,

da Državni zbor Republike Slovenije ponovno odloča o Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019 (ZIPRS1819-B), EPA 387-VIII.

Obrazložitev:

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019 (ZIPRS1819-B) vsebuje rešitve za tekoče in nemoteno izvrševanje proračuna države po uveljavitvi rebalansa proračuna za leto 2019, pri tem pa ne določa višjega zneska povprečnine za leto 2019, čeprav se je izkazalo, da imajo občine zaradi dogovora Vlade s sindikati javnega sektorja višje stroške, ki jih povprečnina v višini 573,5 evra ne zajema.

Državni svetniki so že ob obravnavi Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019 (ZIPRS1819-A), EPA 278-VIII, s katerim se je povišal znesek povprečnine za 15,50 evra, izrazili pričakovanje, da se bodo v napovedanem rebalansu proračuna upoštevali učinki dogovora s sindikati javnega sektorja na občinske proračune in temu ustrezno popravil znesek povprečnine za leto 2019, kar pa se s sprejemom ZIPRS1819-B ni uresničilo.

Državni svet je pozdravil napore Vlade, ki je z reprezentativnimi združenji občin sklenila dogovor o višini povprečnine za leto 2019, ki predvideva tudi aktivnosti za znižanje stroškov občin s pripravo sprememb področne zakonodaje, vendar je Vlada kasneje sklenila dogovor z reprezentativnimi sindikati javnega sektorja s finančnimi učinki na občinske proračune, ki je izničil dogovor o višini povprečnine za 2019. Finančne obveznosti iz naslova višjih plač in drugih stroškov dela v javnem sektorju v času sklepanja dogovora o višini povprečnine za 2019 niso bile znane, pri čemer jih

višji znesek povprečnine zagotovo ne pokriva. Občine brez ponovnega zvišanja povprečnine ne bodo uspele izvajati zakonskih nalog oz. bodo primorane zagotoviti sredstva za nastale dodatne izdatke iz drugih virov financiranja, ki bi jih prvenstveno morale porabljeni za investicije.

Državni svet poudarja, da je prav, da so se izboljšale plače zaposlenih v javnem sektorju, vendar pa zvišanje zneska povprečnine konec decembra 2018 v mnogih občinah ne bo pokrilo stroškov višjih plač zaposlenih v vrtcih (npr. Mestna občina Velenje), kaj šele višjih stroškov plač v vseh javnih zavodih, ki so vezani na občinske proračune. V podkrepitve te trditve v nadaljevanju navajamo podatke za nekaj občin:

- Mestna občina Celje je pridobila iz naslova povišanja primerne porabe 908.344 evrov, obenem pa ima v letošnjem letu višje stroške iz naslova plač za 1.321.571 evrov, kar predstavlja primanjkljaj v višini 413.227 evrov.
- Mestna občina Velenje je upravičena do višjih sredstev iz naslova povprečnine v višini 477.000 evrov, hkrati pa znaša učinek povišanja sredstev za plače zaradi dogovora s sindikati javnega sektorja na njen proračun 748.288,98 evrov, kar predstavlja primanjkljaj 271.288 evrov. Samo v vrtcih znašajo stroški za višje plače 500.000 evrov.
- V občini Trbovlje se je obseg sredstev iz naslova povprečnine za 2019 zvišal za 330.496 evrov (24,79 evra na prebivalca), hkrati pa so se stroški občine zaradi višjih plač povečali za 331.400 evrov (24,86 evra na prebivalca).
- V občini Slovenska Bistrica se je obseg sredstev iz naslova povprečnine za 2019 zvišal za 574.940 evrov, obenem pa so stroški občine zaradi višjih stroškov dela v javnih zavodih in občinski upravi višji za 740.000 evrov, kar pomeni primanjkljaj v višini 165.060 evra.

Neupravičeni so očitki, da so v občinah pohiteli z dvigom cene programov predšolske vzgoje v vrtcih, saj je to odraz dviga plač, ki so sestavni del cene vrtca, ki se izračuna po predpisani metodologiji, plačajo pa jo starši in občine. Podobna situacija je pri pomoči na domu ali oskrbi v domovih za ostarele, kjer stroški višjih plač v javnem sektorju finančno bremenijo tako uporabnike storitev kot občine. Če država z zakonom predpiše naloge ali s sindikati sklene dogovor o dvigu plač v javnem sektorju, ki bremenijo občinski proračun, bi morala tudi zagotoviti sredstva iz državnega proračuna. Ena od možnosti je tudi ta, da država namesto občin prevzame skrb za vrtce in socialo (npr. oskrba v domovih za ostarele, pomoč na domu, itd.).

Medtem ko Vlada trdi, da je rebalans državnega proračuna za letos razvojno naravnani, pa predstavljeni podatki o razliki med višjo povprečnino in višjimi stroški dela zaradi dogovora Vlade s sindikati javnega sektorja tega ne potrjujejo, saj bodo morale občine razvojna sredstva še naprej namenjati za financiranje zakonskih nalog.

Državni svet v zvezi s stališčem Vlade do mnenja Državnega sveta k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019 z dne 4. 3. 2019, da naj bi se višji stroški dela zaradi dogovora s socialnimi partnerji nevtralizirali z zmanjšanjem stroškov dela zaradi sprejetih ukrepov z zadnjo novelo ZIPRS1819-A (Ur. l. RS, št. 83/18), meni, da je težko verjeti, da bi bili učinki dogovora Vlade s socialnimi partnerji, ki zadevajo vse zaposlene v javnem sektorju, enakovredni ukrepom za zmanjšanje stroškov dela, ki zadevajo le posamezne kategorije zaposlenih in še to v omejenem obsegu - nadomestilo plače funkcionarjem in javnim uslužbencem za čas odsotnosti z dela zaradi bolezni ali poškodbe, ki ni povezana z delom; izplačevanje jubilejnih nagrad;

redna delovna uspešnost (že nekaj let zamrznjena) in delovna uspešnost iz naslova povečanega obsega dela.

Občine so zaslužne za uspešno črpanje evropskih sredstev za razvojne projekte v pretekli finančni perspektivi, pri čemer so lastna sredstva zagotavljale tudi z zadolževanjem, kar pa bo v aktualni finančni perspektivi, ki prehaja v drugo polovico, ob sedanjem finančnem potencialu občin težko ponoviti. Državni svet opozarja tudi na skrb zbujajoče stanje na področju investicij na področju predšolske vzgoje in osnovnih šol. Čeprav so po občinah, še posebej tistih z izrazitim trendom povečevanja števila prebivalcev, velike potrebe po gradnji vrtcev in osnovnih šol, pa za te namene občine nimajo lastnih sredstev, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport pa gradnje tovrstnih objektov že od 2011 ne sofinancira več. Ob tem, ko naj bi občine skrbele za gradnjo prostorov za zdravstveno oskrbo, pa se danes soočajo tudi s pozivi zdravstvenih domov, da zagotovijo sredstva za urgentni program, če hočejo zagotoviti prebivalstvu zdravstveno varstvo, saj naj resorno ministrstvo ne bi prispevalo zadostnih sredstev. Prav tako naj bi zaživel t. i. satelitski urgentni centri le pod pogojem, da občine zgradijo primerne prostore.

Ker zakon ne naslavlja vprašanja zneska povprečnine za 2019, Državni svet predlaga, da Državni zbor ponovno odloča o zakonu ter ga zavrne in naloži Vladi, da pripravi nov zakon in v njem uredi znesek povprečnine za 2019, ki pripada občinam v skladu z Zakonom o financiranju občin in upošteva tudi finančne obveznosti iz naslova višjih stroškov dela zaradi dogovora Vlade s sindikati javnega sektorja.

* * *

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Milan Ozimič.

Alojz Kovšca
predsednik